Netwerk: Happy Cow

Veehouders leren van elkaar via de computer

Henri Holster en Barend Meerkerk

"Ik wil snel en eenvoudig kennis kunnen uitwisselen met mijn collega's, dát is mijn drive voor Happy Cow."

Jacco Wink, initiatiefnemer

Happy Cow, wat is dat?
(Barend Meerkerk)
Happy Cow, in ieder geval een vrolijke naam! Dat was het eerste wat ik dacht toen ik er voor het eerst van hoorde. Maar dekt de vlag de lading? Wellicht niet in eerste, maar dan zeker wel in tweede instantie!
Doel van het netwerk is namelijk kennis verzamelen èn delen op een zo eenvoudig mogelijke manier. Gewoon, vanuit de eigen stoel met de eigen PC. En dan toch collega's en deskundigen zien en spreken.
Onmogelijk? Wel mogelijk! Ontdek samen met de deelnemers van Happy Cow welke 'nieuwe' kenniswereld er voor u open kan gaan als u gebruik gaat maken van dit concept. Ontdek nieuwe ervaringen van collega's uit andere delen van het land zonder lange reistijden. Laat u door de veehouders inspireren. Via een gemotiveerde, geïnspireerde veehouder naar een HAPPY COW!!!

Dit is het verhaal van de pioniers met video-conferencing in de melkveehouderij. Dankzij de nieuwste technieken vormen ruim 20 melkveehouders uit heel Nederland een virtuele studiegroep. Zonder reistijd leren ze van elkaar en van andere deskundigen en maken stap voor stap hun bedrijven duurzamer.
En vanaf het begin waren deze pioniers er zich al van bewust dat men bezig was met dingen die op termijn grote impact zouden kunnen gaan hebben op de manier hoe ondernemers en kenniswerkers elkaar en elkaars kennis op efficiënte wijze gaan vinden. Hoe ook boeren meehelpen aan de verandering van ons kennissysteem, hieronder het verhaal van: HAPPY COW!

Hoe het allemaal begon

Het motto van de veehouders die met Happy Cow zijn begonnen is/was: 'Het resultaat van gisteren stuurt vandaag.' Dit geeft snelheid weer! De veehouders wilden snel, eenvoudig en zonder lange reistijden hun management verbeteren. Vooral efficiëntere sturing op bedrijfsdata door betere toegang tot informatie en kennis stond hoog op de verlanglijst!

Innovatiespiraal: Gezien door de bril van de innovatiespiraal zit het netwerk hier in de fase(s) ontwikkeling en realisatie. Hier is het netwerk ook erg lang mee bezig geweest. Het duurde/duurt erg lang voordat de volgende stap in de innovatiespiraal, verspreiding, gezet kan worden. Hoe dit komt, leest u verder in dit verhaal.

Daarnaast was verlaging van drempels voor toegang tot bestaande en nieuwe kennis door de veehouder ook een belangrijke wens. Of, zoals een deelnemer eens zei: "ik wil ook wel eens overleg met een onderzoeker, een adviseur of een professor uit Wageningen om over een bedrijfsprobleem te kunnen praten zonder dat ik daarvoor lang in de auto hoef te zitten of een hoge rekening kan verwachten".

De initiatiefnemers zijn allemaal zeer fanatieke computer gebruikers, geen wonder dat ze in internettoepassingen een mogelijkheid zagen om hun wensen uit te laten komen!

Coherentiecirkel: Het netwerk bestaat uit veehouders die met gebruikmaking van eigen bedrijfscijfers op een eenvoudige manier met anderen samen willen leren. Softwareleveranciers, onderzoekers, adviseurs en studenten ondersteunen deze veehouders in de zoektocht naar vernieuwde kennis verspreiding. Er zat vooral in het begin ruim voldoende energie om het onderwerp op te pakken. Er was voldoende vitale ruimte. Later, toen de verspreiding wat stroopte (zie verankering in kennissysteem) 'vluchtten' vooral de inspirators weg uit de vitale ruimte. Deze zijn later weer teruggekomen, vooral toen zij zagen dat er toch zicht leek te komen op de volgende fase in de innovatiespiraal.

De eerste sessies

De plannen waren duidelijk, studiegroepbijeenkomsten organiseren via Internet. De eerste bijeenkomsten werden georganiseerd onder leiding van Judith Poelarends van de Animal Sciences Group van Wageningen UR (ASG). De veehouders werkten met de eigen bedrijfsgegevens. De gegevens van de deelnemers waren afkomstig van het eigen managementprogramma. Vooral de diergezondheid stond tijdens de sessies centraal. Alle

deelnemers werkten met het programma van AGIS, dit was toen een voorwaarde om vergelijkbare cijfers te hebben. Later blijkt de uitvoering rondom bedrijfsdata c.q. managementprogramma vrij complex waardoor dit de noodzakelijke groei van het netwerk remde. Inmiddels wordt deze koppeling iets meer losgelaten om meer veehouders de gelegenheid te geven deel te nemen.

Tijdens de eerste sessies is aangetoond dat de communicatietechniek en het kennisconcept werken. De veehouders werden op een intensieve wijze geconfronteerd met managementinformatie (productiedata). Door de onderlinge reflectie met collega-boeren en reflectie (en grove analyse) met/door de onderzoeker(s), werden nieuwe en verrassende bedrijfsinzichten opgedaan. Het management op de bedrijven versterkt zichzelf óók doordat er beter geregistreerd wordt, simpel omdat men nu ook iets met de data doet. Kennis komt op een arbeidsextensieve manier ('t kost weinig tijd is veel gehoord) binnen handbereik.

"Video-conferencing geeft grote mogelijkheden, onderwijs kan hiermee een goudmijn in handen gedrukt krijgen. Nu nog leren hoe dit te exploreren!"

Henri Holster,
ASG Veehouderij

Een nieuwe stap in kennisuitwisseling is een feit! Juist deze bijeenkomsten gaven de deelnemers veel energie om 'door te pionieren!'

Verankering in kennissysteem

Happy Cow heeft haar concept van virtueel kennis uitwisselen via videocommunicatie beproefd en verder ontwikkeld.

De vele potentieel aanwezige, virtuele toepassingen zijn beschikbaar, maar het blijkt nog net te vroeg voor bedrijfsleven om de toepassingen in het commerciële veld tot leven te brengen. Samenwerking met onderwijs wordt door het Happy Cow-netwerk in meerder opzicht gezien als de sleutel tot duurzame uitbouw, maar ook als dé kans om blijvend gebruik te maken van virtuele kennisuitwisseling.

Effectmonitor: De strategische ruimte is sterk vergroot door gebruikmaking van het Happy Cow-concept. Afstanden vallen helemaal weg, uitwisseling van kennis over grote afstand is geen probleem.

Daarnaast is het eenvoudig met een soort 'kennisteam' te gaan werken rondom ondernemers die hier mee aan de slag willen.

Bij het verruimen van de strategische ruimte hebben zowel de veehouders zelf, als ook onderzoekers en adviseurs een rol gespeeld. Met elkaar is in de afgelopen tijd een bruikbaar concept ontwikkeld.

Er zijn in Happy Cow (prille) kennisarrangementen aangegaan tussen de veehouders, ASG, AHS Dronten en DLV Rundvee Advies. Het is de bedoeling is dat dit structureel gaat worden, maar dat is op dit moment nog niet uitgekristalliseerd.

Een dergelijk arrangement zal een grote push geven aan de verspreiding van het gebruik van video-conferencing in de veehouderij. En andersom zal de virtuele communicatie een push aan verandering van het kennissysteem.

Van een (deze) groep boeren mag niet verwacht worden dat ze zelf de motor is achter het organiseren van een ontmoetingsplaats van virtuele kennisvraag en -aanbod. Voor onderwijs biedt het juist nieuwe inspirerende en competentiegerichte leeromgevingen. Van het opzetten van een organisatie (infrastructuur), het organiseren van bijeenkomsten, het leren werken in multidisciplinaire kennisteams tot het in handen hebben van de dynamische toegangspoort tot praktijkkennis (boeren en kenniswerkers).

De Happy Cow-veehouders willen hun geesteskind graag uitdragen en uitbouwen. Ook wil men zelf gebruiker blijven van een systeem van virtuele studie en ontmoeting. De nieuwe dynamische manier van toegang tot kennis naar en met collega-boeren en kenniswerkers, is voor hen belangrijk.

Nut en meerwaarde voor onderwijs is duidelijk, een (extra) nieuwe leeromgeving en dé nieuwe toegangspoort tot praktijkkennis.
En natuurlijk een investering in de (nabije) toekomst van een verander(en)de dynamische kennisinfrastructuur die 'morgen' waarschijnlijk gewoon is. Een investering door

Netwerkanalyse: Gezien door de bril van de netwerkanalyse zijn de oorspronkelijke initiatiefnemers de eerste Happy Cow-pioniers, en de latere collega-veehouders gebruikers.

De belangrijkste partner voor de initiatiefnemers was lange tijd ASG. In het tweede jaar is DLV Rundvee Advies daarbij gekomen.

Voor verdere verduurzaming is het belangrijk dat AHS'en ook partner worden.

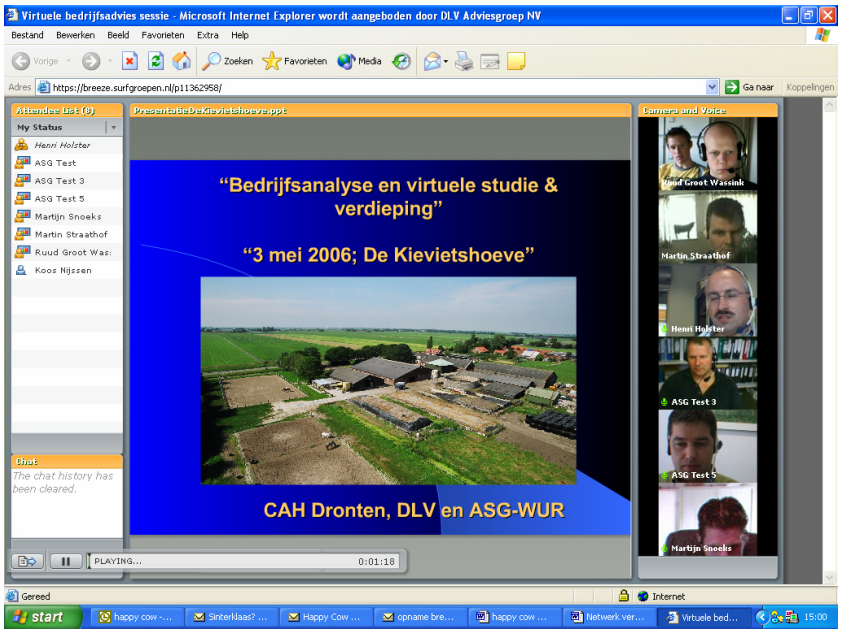
Alle drie de partners kunnen ook daarnaast de rol van schakel vervullen (en vervullen die ook) om meer gebruikers (nieuwe melkveehouders) te kunnen bereiken.

innovatief onderwijs en haar toekomstige ondernemers en kenniswerkers! Op dit moment (december 2006) is de samenwerking met onderwijs nog pril, maar een belangrijke stap op de weg naar verduurzaming van het principe van Happy Cow.

Nieuwe onderwerpen in de sessie

Het is december 2006. Er is inmiddels met verschillende soorten sessies geëxperimenteerd. In meer of mindere mate zijn ze allen voor herhaling vatbaar. Hieronder een aantal voorbeelden:

- virtuele excursie (excursie naar het bedrijf en het erf van een collega-melkveehouder met behulp van een live verbinding);
- groepspresentaties en lezingen (o.a. instructie over het gebruik van de Handreiking Bedrijfsspecifieke Excretie in samenwerking met Koeien & Kansen, en een discussiesessie over de cijfers van Het lagekostenbedrijf van ASG);
- virtueel en vraaggestuurde kennisteams rondom specifieke thema's, waarin data vanuit het managementprogramma centraal stonden/staan en die besproken werden door deskundigen samen met de melkveehouders.

Experimenten met virtuele adviseur.

Experimenten met virtuele adviseur

Een bijzondere ervaring in de nog prille Happy Cow-geschiedenis, waren/zijn de experimenten met de virtuele adviseur. Een kennisteam van AHS-studenten, collega-melkveehouders, ASG-onderzoeker en een DLV-adviseur zijn/waren gezamenlijke de virtuele adviseur van de melkveehouder die centraal staat in een dergelijke sessie.

Na wat voorwerk door studenten, in overleg met een adviseur, start de sessie met uitleg door de betreffende veehouder. In samenwerking met de analyse van de studenten worden de sterke en zwakke punten snel duidelijk. Hier worden daarna adviezen over gegeven (voorwaarde is wel dat er in de voorbereiding duidelijk beeld- en cijfermateriaal wordt gemaakt van waaruit een goed beeld gevormd kan worden van het bedrijf). De terugkombijeenkomst liet verrassende resultaten (én een heel tevreden deelnemer) zien!

Algemene conclusie: zeer duidelijk voor herhaling vatbaar en erg leerzaam. Als aansprekend experiment staat het niet ver van de verbeelding van de professionele adviseurs en staat het wellicht minder dan een jaar af van nieuwe commerciële adviesdiensten.

"Via onderwijs is dé manier en ik geloof er ook in, mits ze dé motor en continuïteit weten te vinden!"

Johan Westra Happy Cow-deelnemer van het eerste uur

Happy Cow en hoe het verder gaat…

Hoe gaat het nu verder, hoe staat Happy Cow er nu voor? En hoe ver staat het nu met de gewenste strategische partner(s)? Ofwel de verankering en het beklijven van het erfgoed van Happy Cow. Hieronder een korte beschrijving:

Een goede verankering wordt door het netwerk gezien via de weg van samenwerking met, eventueel overdracht aan, het onderwijs. Dit loopt via drie te organiseren peilers waaraan gewerkt wordt:

1. structurele inbedding in het onderwijssysteem, virtueel werken vanuit lesmodules;
2. vervullen van een duurzame trekkersrol voor datzelfde onderwijs. De motor van de nodige infrastructuur;
3. borgen van kennisinput derden deskundigen.

Ad 1 Hiervoor zijn wel dragers (draagvlakvormers) binnen het onderwijssysteem nodig. Lesmodules waar het virtuele ingezet kan worden als hulpmiddel van toegevoegde waarde. Dragers aan de externe kenniskant is enerzijds het netwerk Happy Cow zelf en zijn anderzijds kennis/onderzoeksprojecten als Melkvee Academie, Koeien & Kansen, Koe & Wij, etc.

In de eerste periode na het wegvallen van de ondersteuning van het programma NidV kan de CAH Dronten een belangrijke rol gaan spelen in het organiseren van een ontmoetingsplaats voor kennisvraag en aanbod, en organiseren van virtuele kennissessies, met daarbij ondersteuning vanuit de andere partners, ASG en DLV Rundvee Advies.

Ad 2 Onderwijs/CAH Dronten de motor achter de virtuele infrastructuur.
Vooral vanuit continuïteit gedacht is een structurele drager van het Happy Cow-principe belangrijk. De Happy Cow-deelnemers (en ook de overige partners) zien daarin een grote kans voor het onderwijs. Dit vanwege de unieke mogelijkheid om veel kennis en ervaring op te doen voor zowel de studenten als ook de Happy Cow-deelnemers tegen niet al te hoge kosten.

…aftasten van samenwerking met de Melkvee Academie

De Melkvee Academie (MvA) organiseert onder andere melkveecafés waarbij melkveehouders zelf en onderling aan het roer staan om met hun eigen kennisvragen aan de slag te gaan. Ondersteuning op kennis wordt van buitenaf waar nodig toegevoegd.

Doet Happy Cow niet hetzelfde maar dan virtueel? Deze twee verbinden lijkt een logische stap. Toch hebben gesprekken begin 2005 niet meer opgeleverd dan wederzijdse bevestiging dat men te ver van elkaar af staat.

De MvA vond het concept te weinig praktijkrijp, Happy Cow zag de samenwerking niet zitten. Emoties speelden ook een rol. De pioniers die als emotioneel eigenaar hun 'uitvinding' niet graag durfden afgeven, bang dat het verkwanseld zou worden. De MvA die zich waarschijnlijk afvroeg wat zo'n kleine groep helemaal kon betekenen…

Was hier een interventie op zijn plaats geweest? Eind 2006 wordt duidelijk dat de kloof tussen concept en praktijkrijp zijn, ook voor de MvA, gewoon nog steeds te groot is. Eenmaal verankerd in het onderwijs is dat waarschijnlijk de uitgelezen natuurlijke weg voor toepassing van de Happy Cow-principes in de MvA.

Ad 3 Verzekeren kennisinput derden (ASG en DLV Rundvee Advies voorop).
Zonder externe kennisinput is de waarde voor melkveehouders een stuk minder, zo is ook de stelling van Happy Cow. Naast het leveren van structurele of eventueel ad hoc kennisinput is ook het mee opbouwen van de structuur aan de orde. Ook met dat laatste kunnen Wageningen UR (ASG) en DLV Rundvee Advies van dienst zijn.

Gezocht zal moeten worden naar middelen die deze samenwerking mogelijk maken. Op meerder gebied is structurele(re) samenwerking tussen onderzoek, advisering en onderwijs al aan de orde, ook hier zal een weg gevonden moeten worden.

Ten slotte

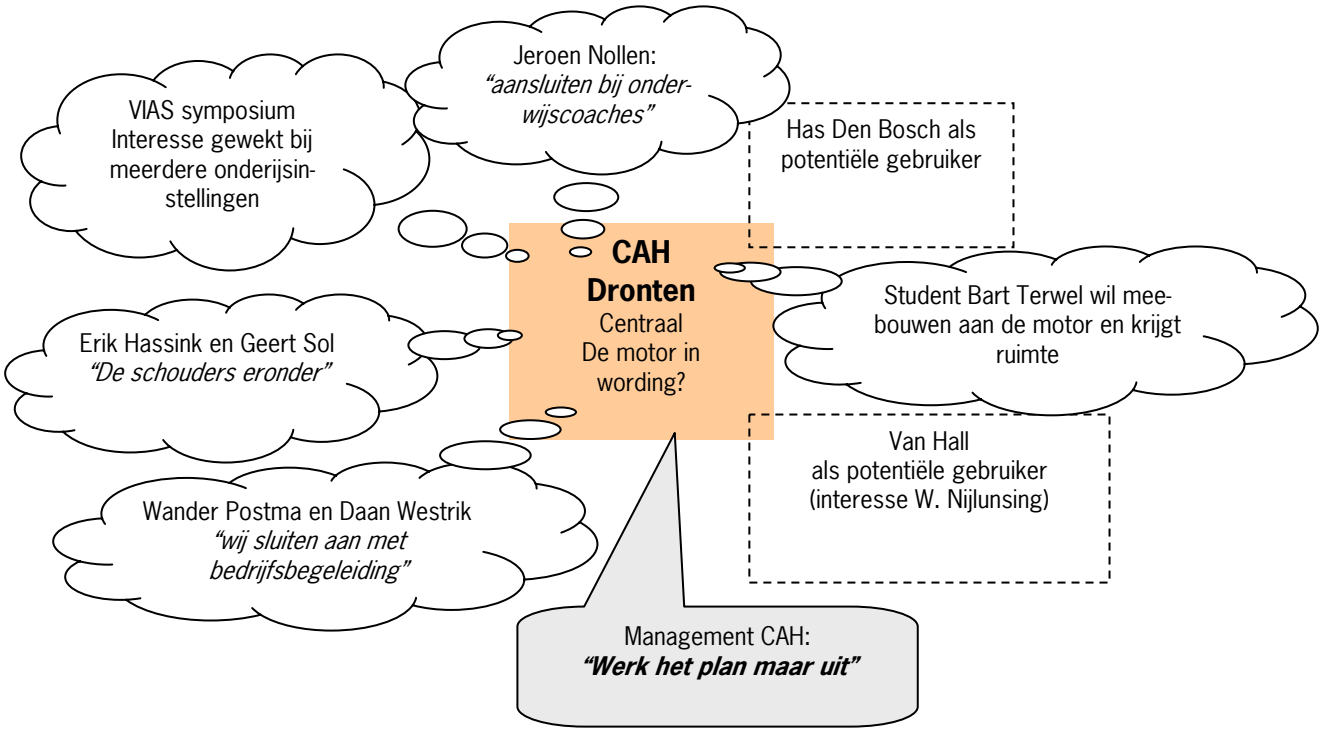
In het project is tot nu toe veel ervaring opgedaan met virtuele kennisuitwisseling. De ideeën zijn flink verder gerijpt. Er zitten echte parels tussen (de techniek heeft zich bewezen in de praktijk). Er blijven nog wel puzzels over (verankering nog niet helemaal verduurzaamd, is nog net niet af).

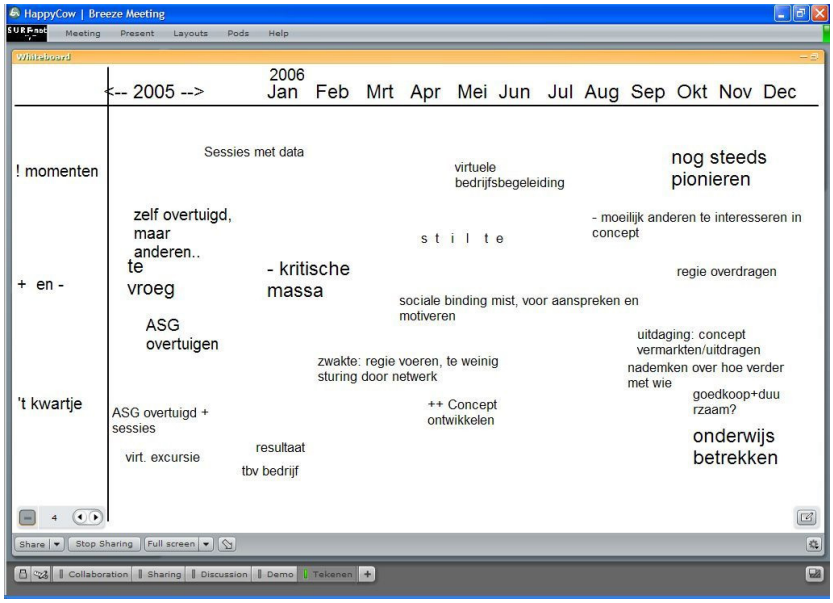
Happy Cow heeft eigenlijk nog een jaar extra nodig om volledig door te breken. Het is de kunst om Happy Cow, nu de ondersteuning van NidV is afgelopen, definitief te laten doorbreken en tot een doorslaand succes te maken.

Barend Meerkerk,
DLV Rundvee Advies

December 2006 en energie bij onderwijs …

De tijdlijn online.

Tijdlijnmethode via videosessie

In de videosessie was aan het begin van een leeg scherm te zien, met alleen de assen (zoals boven en links). Tijdens de sessie zijn bovenstaande opmerkingen ingevoegd.

Opvallend is dat de groep zichzelf erg sterk als pionier ziet (zie ook opmerkingen over 'ASG overtuigen'), en dat ze het moeilijk vinden om dit verder te verspreiden en in te bedden.

Naarmate de tijd vordert, gaat de energie verschuiven van 'ontwikkeling' naar 'realisatie' en nu november 2006 meer richting 'verspreiding' en, op nog iets langere termijn 'inbedding'.

Hieruit kun je concluderen dat de innovatie toch steeds, stapje voor stapje, verder is gegaan (en nu ook nog verder gaat…).